

3 Cena numeru
centy w Krakowie, Podgórze
i na prowincyi.

PRENUMERATA

Miesięczna w Krakowie i K. 50 h (z dostawą do domu)
na prowincję z przesyłką pocztową i Kor. 80 hal. —
Prenumerata na granicę i m. 50 L. 2 fr. i ra.
POJEDYNCZE EKZEMPLARZE NABYWAŁ MOŻNA
WE WSZYSTKICH AGENCYACH PISM I W SZY-
KICH DWORCACH KOLEJOWYCH.

NOWINY

Dziennik niezawisły demokratyczny ilustrowany.

OGŁOSZENIA

za wiersz petito 10 hal., za każdy następujący raz 12 hal.
ogłoszenia po 4 hal. od wyraża, (minimum: 30 hal.). Nadane za wiersz petito 50 hal. spóźni-
kandel stronie 10 Kor. — Załącznik 20 Kor. za resztę
literaty prowadzi w swoim zarządzie p. M. Huczyński.
Administracja „Nowin”: al. Wiślna L. 2,
otwarta od godziny 8 rano do godziny 8 wieczorem

Na Lwów Skład i Ekspedycja: Agencja
Sokolowska, Pasaż Hausmana L. 2.

Redakcja i Administracja „Nowin”: Kraków, ul. Wiślna L. 2, Tel. 340.
Ekspedycja „Nowin” ul. Wiślna L. 2.

REDAKTOR NACZELNY:

LUDWIK SZCZEPAŃSKI.

Wiadomości ustnie, telefonicznie i listownie przyjmuje Redakcja (Tel. 340)
od godziny 9 rano do godziny 7 wieczorem w biurze ulica Wiślna L. 2.
Rękopisów nie zwraca się.

„NOWINY” wychodzą codziennie wieczorem o godzinie 5-tej. — Cena numeru 3 centy w Krakowie i na prowincyi.

Odroczenie Sejmu.

Wczorajszego pośpiechu podjęcie Sejmu rozpo-
częło się około godziny 3-giej, a po dwu godzi-
nach zostało zamknięte i Sejm został odroczony,
aby zebrać się — może — w styczniu. Pośpiechu
nie wypełniło było deklaracjami przywódców
stronnictw i nie zakończyło się uchwaleniem sa-
sad reformy wyborczej, lecz uchwaleniem resolu-
cji wyrażającej komisji reformy, aby wreszcie w Wy-
dziale krajowym wypracowała na przyszłą sesję projekt reformy.

Przebieg ostatniego posiedzenia Sejmu był na-
stępny:

Pierwszy przemawiał referent dr Rutowski,
który imieniem komisji reformy wyborczej o-
świadczył:

Wyciąga naszą rolę, aby godzić prze-
ciwstawy i przyszłości, które należy torować
drogę i umożliwić spokojny rozwój społeczeństwa
na wszystkich polach. Większość komisji przycho-
dzi z tem przedświadczeniem, że analiza miarę
potrzebną w tym celu, że nie daje wprawdzie
wszystkich praw i nie zadowolą wszystkich żądań,
jednak są prawem innych krajów otwiera wrota
Sejmowi dla szerokości mas. Węzła-
niezgodności w stosunku do głoszących
nie w kurii wiejskiej; powszechność ograniczona
pluralnością, a to w obawie, aby równość
nie była hasłem. Podobnie w kurii miejskiej
sprawdzone kurję powszechną dla
wszystkich obywateli.

Także w kurii miejskiej ustanowiono po-
wszechność głosowania dla wszystkich obywateli.
System reformy jest kuryalny, powsze-
chny.

zasadach, które komisja proponuje, osią-
gnąć już zgodę wszystkich. Do zgody doszło
tylko jeszcze w szczegółach. Naród raził powiła-
nie po tym, aby przez umożliwienie
nowosensu reformy wyborczej utworzyć drogę
do porozumienia obu narodów. W tej nadziei
mowa saloni wiołki komisji do przyjęcia.

Z kolei złożył deklarację pos. Staryński
intencją prawnicy, następnie pos. Lewicki pod-
niósł postulat Rutowski (szczególnie) śądanie 31
procent ogólnie (31 mandatów). — Pos. Leo
przetworzył stanowisko lewicowej, Przemawiał
wreszcie Dudykiewicz (mokrski), Stapiński,
Kozłowski (centrum), Stojalski i Ko-
rol. — Ostatni zabrakł głos znowu referent Ru-
towski, narzucając, że wśród Rutowski obja-
wiał się chęć do zgody. Dlatego Polacy wstrzy-
mują się z uchwalą: „Zasłyszeliśmy napowrót przy
wspólnym stole, aby wszystkie pozwolimy
podjąć reformy. Wstrzymujemy więc głowę u-
chwalę, a to nie jest aktem sił, jest aktem
patryotyzmu i rozsądku, czynimy to w przekonaniu,
że będzie to nadatkami lepszej przyszłości między
narodami”.

Rezolucja.

Mowa proponuje zamieniony tekst rezolucji,
która brzmiała:

Sejm poleca komisji dla reformy wy-
borczej, aby w porozumieniu z Wydziałem
kraj. na nie zasad w rezolucji konstytucyjnej
sawarych, które nie przesądziła rozdziel-
mandatów między obie narodowości i po do-
kładnem rozpatrzeniu wszystkich szczegó-
łów wniosków i poprawek w komisji po-
stawionych, wypracowała sejmową ordyna-
cję wyborczą i projekt jej na najbliż-
szej sesji sejmowej przedstawi.

Rezolucję tę uchwalono.

Do drugiej rezolucji, która brzmiała:

Sejm wzywa rząd, aby po uchwaleniu
projektu reformy wyborczej przez komisję
nieustającą o ile możliwości jak najrychlej
zwolniła osobną sesję sejmową.

— Pos. Leo postawił poprawkę, aby sa-
malist słów „jak najrychlej” wstawili „be-
zwzględnie”.

W tem brzmieniu druga rezolucja uchwalono.

Odroczenie sesji.

Namiesznik dr. Bobrzyński: Na podstawie
najwyższego rozporządzenia odraczam sesję Sej-
mu gale.

Marzałek hr. Bader! Jest to prawo, a sa-
razem przyjemne spełnienie obowiązku, gdy ma-
załek może przy końcu powołać się na poważne
obrazy i rezultaty prac Sejmu. Mogłem przez 14
lat z tego prawa korzystać i te chwile były dla
mnie chwilami największego zadowolenia. Po prze-
biegu sesji dziś mam obowiązki inne, obowiązki
mi każe pisać nad sobą i zapomnieć o uczu-
ciach bóle, żalu i gorzkości.

(Po rusku): Gdy opuścimy tę salę, niech nie
będzie między nami ani zwycięzców ani zwycię-
zonych.

(Po polsku): Zwycięzcy przed dwoma dniami
był kraj, skoro zawołano mu drogi do rozwoju.
Zwycięzcy dziś była idea reformy wyborczej,
o którą wszystkie stronnictwa walczyły według
swoich najlepszych sił. Większość polska poniosła
dziś istną ofiarę.

Zegnął iść wniósł marzałek okrzyk na
cześć cesarza.

W przedmówieniu procesu Trudnowskiego.

We wtorek 22 h. m. zaczęła się przed sądem
prawy w najwyższym stopniu sensacyjna roz-
prawa przeciw Stanisławowi Trudnowskiemu,
oskarżonemu o samobójstwo Stanisława Rybaka
i przeciw Michałowi Sadowickiemu, oskarżo-
nemu o współwiny w tej afierze.

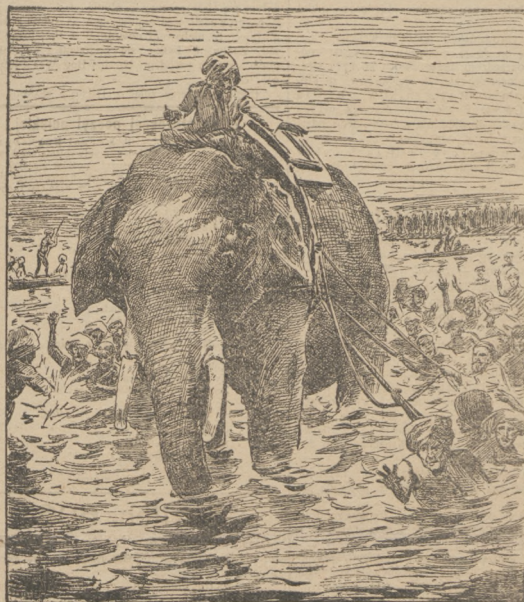
Jest sam fakt, że w tej chwili, w centrum
miasta, w oczach przechodniów samobójstwo w Kra-
kowie człowieka, wstrząsnął głęboko opinią publi-
cystyczną — a samobójstwo warstwą wobec dalsze-
go faktu, że do wiadomości ogółu nie przedostała
się nic pozytywnego, z czegoż można wnosić, że
ofiarą mordu padł rzeczywisty szpieg.

Niewątpliwie rozprawa sądowa wyświetliła te
momenty, których wyjaśnienia oszczędzić nie po-
zostawiać ogół obywateli. W tych warunkach
rozprawa będzie miała niewątpliwie charakter nie-
zwyczajnie dramatyczny. Z jednej strony staje przed
sądem morderstwo bez względu na jego po-
budki, oraz staje wdowa, broniąca pamięci
męża i narwana dziecka — z drugiej strony staje
oskarżenie, który mają tłumaczyć się przed
sądem społeczeństwa ze swego krwawego czynu...
Rozprawa, która potrwa przez pięć dni, prze-
wodzić będzie radą sądu kraj. wyznaczonego
Jasiewicz, wytrwały prawnik, znany ze swego
taktu, spokojny i umiarkowany kierownictwa rozprawa-
mi. Oskarżenie wniósł będzie prokurator dr. W.
Wajda. Obrony oskarżonych podjął się adwokat
dr. Z. Marek. Szal wdowę po samobójczym sa-
mójce adw. dr. Szalay. — Wydział powoła-
no 14.

Z rozprawy tej, na którą wstęp dla publiczo-
ści będzie za biletami, samobójstwo będzie wy-
kładane, szczegółowe sprawozdania.

Herbata Lew Tołstoj z żoną
(Patrz artykuł: „Tragedja Tołstoj”).

Zbawca tysiąca ludzi. (Patrz „Ze świata”).

Przewiezienie Macocha do więzienia w Piotrkowie.

Przebieg w otoczeniu całego oddziału strażników. —
Wzruszenie Macocha na widok Częstochowy. —
Wzburzenie tłumy w Piotrkowie.

O przewiezieniu Damazego Macocha z Granicy
do Piotrkowa donoszą:

We czwartek w południe wywieziono go z Gra-
nicy pociągiem kolei warszawsko-wiedeńskiej. Do po-
ciagu tego dołączono jeden wagon III. klasy, prze-
znaczony dla więźni. Macocha przeprowadzono do
tego wagonu pod silnym konwojem 14 strażników
ziemskich, ubranych w mundur i lekarza wojsko-
wego. Prócz aresztowanego i strażników w wagonie
zajeli miejsca: podpułkownik zandermy Jeleniec,
naczelnik strażnicy ziemskiej z Będzina Fiodorow oraz

lekarz wojskowy. — Pociąg ruszył o godzinie 1-szej
minut 35.

Na stacji Żabkowice oczekiwali na pociąg: na-
czelnik powiatu będzińskiego bar. Mirbach oraz prze-
bywający chwilowo w powoju przemarszu wojsk do-
wódcy kordów, generał baron Rausch ze świtą.
Gdy oni przeszli przez wagon, Macoch powstał i po-
witał ich ukłonem. Na wszystkich stacjach, mimo
utrzymywanej w tajemnicy wiadomości o przewożeniu
mordercy, gromadziły się tłumy; policja ściśle
izolowała wagon z aresztowanym. — Przez cały
czas podróż Macoch zatopiony był w czytaniu
breviarza.

Gdy pociąg zbliżał się do Częstochowy,
Macoch zaczął zdradzać widocznie niepokój, wreszcie
porwał się z miejsca ku oknu i wybuchł płaczem.
Następnie osunął się na kolana i pogryzł w mod-
litwie, przerywanej łkaniem. — Na stacji Częstochowy

Ostrożnie z prezentami!

Z pamiętnika wyśledzicelskiej siostrenicy.

Nasza ciocia Agryppina ze Ścipakowskich Po-
piłkowa — to była nielada ciocia...

Blizkich krewnych nie miała żadnych — za to
kamenizacja dwupiętrowa bez diaga robiła ją dla
nas ukochaną, jedyną, słodką ciocią. Ciocia Ag-
ryppina — jako że każde z nas jednakoż miało
wielką ochotę grypnąć po niej choć czystką.

Dziś — pisałmy jej sawaze na imieniny
dłusce powinowactwa na różowych papierkach —
za co każde dostawało filiżankę czekolady z ru-
galkiem i dziesięć centów gotówką.

Potem — powyrzastaliśmy wyżej cioci, pozaj-
mowaliśmy mniej lub więcej intratne stanowiska
w społeczeństwie, trzeba było coraz to bardziej
starszej się ciocią jakimś podarkami wkładać
w serce, żeby broń Boga nie zapomnieli o któ-
rem w testamentcie...

Przedświadczyliśmy się tedy w pomysłach: ranne
caspeskie, lampki przed Matką Boską, haftowane

obstętki do nosa, przedświadczone obrutki na sty-
by, wreszcie zegary samogrające, polifony do krę-
cenia korbek, cudownie chrapiące gramofony —
wszystko to mogło być jedynie wystarczające na gra-
sleraj!...

Bal kiedyś bo ciocia Grypcia mimo tej ko-
rystnej dla siebie zmiany w prezentach — sama
nie zmieniała się ani na jotę! Każdemu, jak sa-
dawnych czasów drętkowała sa pamięć — filiżan-
kę czekolady, a tą różnicę, że minął wiek...

Nawet tylko przy posęganu dodając jakby na
pochele czy szabłę:

— Taka ja nikogo nie mam na świecie oprócz
was!

Cyż to jednak nie było jasne jak słobze, że
nam zapisała majątek? A kto wie? Może już
zrobiony testament leży gdzieś u notariusza?...

Spadek rozdzielony — legaty porobione... tak
ale nie mniej pręsto i żarliwie wypadał nam móci, bo
półki były — przekreślił to lub owo nie
mógł!

Trzeba dalej coś dalać — podarkami.
Na niezapłacenie — (kukała się półdnie straszne

Główny skład PATHÉFON
STEFAN GRUDZIŃSKI i TADEUSZ BERGER
KRAKÓW, SZEWKA 10, Telef. 305.

PATHEFON jest najdoskonalszym instrumentem doby współczes-
nej. **GRA BEZ ZMIANY** 16-cy, wieczornym szafrem. Płyty nie zużywają
się, dlatego grają zawsze równie czysto, głośno i bez chrapania. Płyty
o średnicy 24, 29, i 50 cm. Co miesiąc nowości. **NOWOŚCI!** Aparaty
szafkowe. Płyty 50 centymetrowe grające z siłą równą pełnej orki-
estrze. — Naprawy i przeróbki gramofonów na system Pathé we wła-
snej pracowni. Zgadzając cenownik darmo i opłatnie. W lokalu przegrywa
się płyty i demonstrowa aparaty bezinteresownie.

1952 (1952) 502

Wydawnictwo Literackie. Redaktor odpowiedzialny: Ludwik Sasogolski. Druk. W. Kordecki i K. Wójcicki w Krakowie pod zarz. A. Nowak.